

» Først og fremmest er bogen en fortælling om, hvordan musik kan være det vigtigste livet og skabe identitet.

*Per Henrik Koudal,
seniorforsker og forfatter*

Juleaften på Torpelund 1922. Forrest ved klaveret Christian Olsen. Ved bordet helt til venstre hans mor Johanne Olsen. I profil til højre hans yngre bror Johannes, der stod for landbruget på Torpelund, mens Chr. Olsen forvaltede familiens kulturelle og sociale kapital. Foto: Dansk Folkemindesamling ved Det Kgl. Bibliotek.

Dengang musikken spillede på Torpelund

Dengang musikken spillede på Torpelund

MUSIKFAMILIE:

På Torpelund ved Eskebjerg var det lige så vigtigt at spille som at spise. En ny bog fortæller historien.

Af Ole Brandt

TORPE: »Det var lige så vigtigt, at der blev spillet, som at vi fik noget at spise. Sådan vil jeg sige det. Det hørte simpelthen med, at når man havde spist, så gik man ind og satte sig, og så vidste man, hvad der skulle ske«.

Der blev spillet musik på Torpelund ved Eskebjerg, og musikken spillede en mere end almindeligt vigtig rolle dengang mellem 1865 og

1968, da to generationer af slægten Olsen drev og befolkede gården på Torpevej.

Gården var et samlingssted for musikudøvelse af privat karakter - som beskrevet af Inger Olsen, datter på gården Råbehøjgård i Alleshave, i citatet ovenfor.

Hun var niece til Christian Olsen, anden generation på Torpelund. Det var i hans og hans søskendes tid, gården nærmest blev et kulturcenter eller i hvert fald et center for en særlig musikkultur.

Den historie fortalte Jens Henrik Koudal, dr. phil. og cand. mag. i musikvidenskab og seniorforsker hos Dansk Folkemindesamling, for et par år siden ved et arrangement i Bjergsted Lokalhistoriske Forening og Arkiv. Nu har han skrevet en bog om (musik)livet på Torpelund, som det ud-

foldede sig, efter at Jens Olsen, land- og spillemand, og hans hustru Johanne havde forvandlet en forsømt bondegård med stråtag og bindingsværk til en større proprietærlignende bedrift med et grundmuret stuehus med fast tag og de obligatoriske tre skorstene.

- Jeg har før skrevet et par faglige artikler om Christian Olsen og musikmiljøet på Torpelund. Nu ville jeg godt male et lidt bredere billede, siger Jens Henrik Koudal.

Musik skaber identitet

Derfor kommer bogen også godt omkring landbrugsbedriften Torpelund og små levnedsskridtninger af hele Torpelunds søskendeflok på seks, tre sønner og tre døtre, hvoraf de fem mere eller mindre blev noget ved musikken.

- Men først og fremmest er bogen en fortælling om, hvordan musik kan være det vigtigste i livet og skabe identitet. En fortælling om at høre til, siger Jens Henrik Koudal. Han har en personlig tilgang til Torpelund, for hans far var sognepræst i Bregninge få kilometer fra gården på Torpevej.

- Så jeg har altid kendt Torpelund, men det var et sted, man kørte forbi. De var ikke kirkelige, fortæller Jens Henrik Koudal.

Christian Olsen var en søgende og videbegærlig sjæl, som var optaget af blandt

andet spiritisme og teosofi, men fandt sin livsopgave efter første verdenskrigs udbrud i 1914. Krigsudbruddet var et chok.

»Nu gjaldt det om at fastholde de gamle værdier, om ikke de skulle synke i grus«, som han sagde i et interview mange år senere. Livsopgaven var at forvalte den kulturarv, der var knyttet til hans gårdmandsslægt.

Hans farfar og far var begyndt at skrive gamle dansemelodier op, og Christian Olsen tog tråden op og udgav fra 1923 til 1928 tre bind med 227 melodier under titlen »Gamle danse fra Nordvestsjælland«, harmoniseret for klaver af hans konservatorieuddannede storesøster Christiane Rützou.

»Vorkreds«

Klaverudsættelserne bygger på en måde bro mellem spillemandsmusikken og den klassiske musik, som også blev dyrket i rigt mål på Torpelund i det, som hed »vor kreds«, og som foruden Torpelund-familien bestod af andre, der forenede musikdyrkelse og selskabelighed. Flere af samtidens personligheder inden for kunst og musik havde deres gang på Torpelund. Blandt andre violinisten Peder Møller - et af tidens store musiknavne.

Christian Olsen indsamlede også folkeminder, skrev slægtshistorie, biografier og små skønlitterære tilløb, og han skrev dagbog i 50 år.

Christiane Rützou ved klaveret i dagligstuen på Torpelund i 1923. Her musicerede hun stort set dagligt, med eller uden tilhørere.

Inger Olsen fra Skovgård ved Jyderup, Chr. Olsens kusine, spiller i dagligstuen på Torpelund i juli 1966.

Hele samlingen af noder og skrifter, i alt adskillige hyldemeter, opbevares på Dansk Folkemindesamling.

Bogen »Skæbnesymfoni og krokodillepolka« udkommer på Gads Forlag 25. januar. Den er på 240 sider med mange samtidige illustrationer.

Titlen hentyder til, at musikrepertoiret på Torpelund spændte fra Beethoven til spillemandsmusik. »Krokodillepolka« er titlen på en dansemelodi, som to af Christian Olsens søskende skrev til en fætters bryllup.